

Η επόμενη μέρα στην οικονομία

[Μιράντα Ξαφά](#)

19.06.2023, tovima.gr

Οι προκλήσεις και τα ανοικτά μέτωπα που θα συναντήσει η επόμενη κυβέρνηση προκειμένου να συνεχιστεί αυτή η θετική πορεία της οικονομίας.

Παρά τη δύσκολη συγκυρία, με κορωνοϊό και ενεργειακή κρίση, η ελληνική οικονομία καταγράφει θετικές επιδόσεις στις επενδύσεις, στις εξαγωγές και στην απασχόληση τα τελευταία χρόνια. Το επενδυτικό κενό μειώθηκε και το παραγωγικό μοντέλο έγινε πιο εξωστρεφές, με αύξηση των εξαγωγών σχεδόν στο 50% του ΑΕΠ το 2022 από 40% το 2019. Πέρα από τους παραδοσιακούς κλάδους του τουρισμού, των ακινήτων και της ναυτιλίας, η γκάμα των επενδύσεων διευρύνθηκε στις ΑΠΕ, στη μεταποίηση, στον πρωτογενή τομέα και στις τεχνολογίες αιχμής με υψηλή προστιθέμενη αξία. Στις θετικές αυτές επιδόσεις συνέβαλαν η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων της εποχής των μνημονίων (για παράδειγμα, η αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας και η βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος) και η φθηνή χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της ΕΕ. Η θετική

πορεία αναμένεται να συνεχιστεί, όπως δείχνουν οι εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναβαθμίζουν αισθητά τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, τοποθετώντας τον ρυθμό ανάπτυξης στο 2,4% φέτος και στο 1,9% το 2024, πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο 1,0% και 1,7% αντίστοιχα.

Η εντυπωσιακή ανάκαμψη από την πανδημία αλλά και η αύξηση του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα συνετέλεσαν στην πτώση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ από 212% του ΑΕΠ το 2020 σε 177% το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ. Τόσο το ΔΝΤ όσο και η Επιτροπή προβλέπουν σταθερή πορεία μείωσης τα επόμενα χρόνια.

Επιγραμματικά επισημαίνω τις προκλήσεις και τα ανοικτά μέτωπα που θα συναντήσει η επόμενη κυβέρνηση προκειμένου να συνεχιστεί αυτή η θετική πορεία:

1. Εξασφάλιση επαρκούς πρωτογενούς πλεονάσματος ώστε οι τόκοι πάνω στο δημόσιο χρέος να πληρώνονται χωρίς προσφυγή σε δανεισμό. Το 2022 το πρωτογενές ισοζύγιο ήταν ισοσκελισμένο εν μέρει χάρη στα απροσδόκητα υψηλά φορολογικά έσοδα λόγω ταχύρρυθμης ανάπτυξης και υψηλού πληθωρισμού, και σε εφάπαξ μέτρα, όπως η είσπραξη της τελευταίας δόσης των κερδών από ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επιστρέφει στην Ελλάδα. Τα επόμενα χρόνια η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος θα είναι πιο επίπονη. Ενδεχομένως αυτός είναι ο λόγος που το πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας δεν υπόσχεται περαιτέρω μειώσεις φόρων, αλλά δίνει προτεραιότητα στην αύξηση των μισθών μέσω επενδύσεων και αύξησης της παραγωγικότητας.

2. Περαιτέρω μείωση των κόκκινων δανείων στις τράπεζες, ώστε να πλησιάσει τον μέσο ευρωπαϊκό όρο (κάτω από 2%) από περίπου 8% του συνόλου των δανείων σήμερα. Η μέχρι τώρα μείωση επιτεύχθηκε εν μέρει χάρη στο σχέδιο «Ηρακλής», που προσφέρει κρατικές εγγυήσεις στους επενδυτές για ένα τμήμα των τιτλοποιημένων δανείων. Η περαιτέρω μείωση θα είναι δυσκολότερη, καθώς θα αρχίσουν να δημιουργούνται νέες επισφάλειες με την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης.

3. Εφαρμογή του πτωχευτικού νόμου που ψηφίστηκε το 2020 αλλά δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως, με αποτέλεσμα τα κόκκινα δάνεια να έχουν μεταφερθεί από τις τράπεζες σε εταιρείες διαχείρισης, αλλά οι δανειολήπτες να συνεχίζουν να επιβαρύνονται με υπέρογκα χρέη. Ο πτωχευτικός νόμος προσφέρει για πρώτη φορά την ευκαιρία

διαγραφής χρεών σε εύλογο χρονικό διάστημα, σε περιπτώσεις που τα χρέη δεν είναι βιώσιμα ακόμη και αν ρυθμιστούν. Στην ουσία ο νέος νόμος προσφέρει στους υπερχρεωμένους δανειολήπτες δύο εναλλακτικές: είτε να ρυθμίσουν εξωδικαστικά τα χρέη τους προς τράπεζες και Δημόσιο είτε να πτωχεύσουν διαγράφοντας τα χρέη τους σε ένα-τρία χρόνια. Λύνεται έτσι το πρόβλημα του ληξιπρόθεσμου ιδιωτικού χρέους που ξεπερνάει τα 200 δισ. ευρώ. Θα πρέπει επίσης να λειτουργήσει ο φορέας Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων, που υποκαθιστά κάθε προηγούμενο μέσο προστασίας των υπερχρεωμένων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένου του νόμου Κατσέλη. Ο ΣΥΡΙΖΑ σκοπεύει να καταργήσει τον πτωχευτικό νόμο της ΝΔ και να αναστείλει τους πλειστηριασμούς πρώτης κατοικίας, χωρίς να εξηγεί ποιος θα πληρώσει τον λογαριασμό. Προφανώς οι φορολογούμενοι με νέες ανακεφαλαιοποιήσεις.

4. Πώληση ή κλείσιμο της ΛΑΡΚΟ, που αναδεικνύεται σε διαχρονικό μνημείο αβελτηρίας του Ελληνικού Δημοσίου. Η λειτουργία της υπό κρατική διαχείριση υπολογίζεται πως έχει κοστίσει στους έλληνες φορολογούμενους το ποσό των 5,77 δισ. ευρώ σε σταθερές τιμές του 2015 την περίοδο 1989-2019. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει μελέτη των κ.κ. Μπήτρου και Σαραβάκου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών που δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2023.

5. Σημαντικότερο από όλα είναι η βελτίωση της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού και της Δικαιοσύνης. Πρέπει επιτέλους να σταματήσει η κομματική στελέχωση των διαθέσιμων θέσεων στον κρατικό μηχανισμό και να ισχύσει πραγματική αξιοκρατία. Χωρίς αυτό, η προσέλκυση επενδύσεων και η αύξηση της παραγωγικότητας θα είναι δύσκολη διαχρονικά. Μετά το τραγικό δυστύχημα στα Τέμπη, εφόσον επανεκλεγεί ο κ. Μητσοτάκης έχει μια σπάνια ευκαιρία να θέσει οριστικό τέρμα στην κληρονομιά της Μεταπολίτευσης που ανέχθηκε τη μετριότητα, φαυλοκρατία, ατιμωρησία, κομματοκρατία, σπατάλη και κουλτούρα ήσσονος προσπάθειας στο Δημόσιο. Παρά τη θετική πορεία των τελευταίων ετών, το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα σήμερα είναι χαμηλότερο από σχεδόν όλες τις πρώην κομμουνιστικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες μάς ξεπέρασαν μέσα στις τρεις δεκαετίες που υιοθέτησαν τον καπιταλισμό. Θα πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί.

Η κυρία Μιράντα Ξαφά είναι μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ).